

ОСНОВНА ШКОЛА „ВЕЉКО ДУГОШЕВИЋ“ ТУРИЈА

ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ РАДА ШКОЛЕ

НА КРАЈУ ШКОЛСКЕ 2024/2025. ГОДИНЕ

директор школе
София Миленковић

Садржај

1. Специфичности школе-----	3
2. Мисија школе-----	3
3. Визија школе-----	3
4. Састав Тима за самовредновање рада у школи-----	4
5. Начин остваривања вредновања рада школе-----	4
6. Резултати вредновања рада школе по подручјима вредновања са препоруком за подизање квалитета рада установе	
6.1. Подручје вредновања: <i>Планирање, програмирање и извештавање</i> -----	5
6.2. Подручје вредновања: <i>Настава и учење</i> -----	8
6.3. Подручје вредновања: <i>Образовна постигнућа ученика</i> -----	11
6.4. Подручје вредновања: <i>Подршка ученицима</i> -----	13
6.5. Подручје вредновања: <i>Етос</i> -----	16
6.6. Подручје вредновања: <i>Организација рада школе, управљање људским и материјалним ресурсима</i> -----	19
7. Спроведене мере након самовредновања рада школе-----	22
8. Прилози	
8.1. Контролна листа радних навика за ученике -----	23
8.2. Водич за развој радних навика (родитељи/наставници/ученици)-----	25

Специфичности школе

Наша школа је мала сеоска школа која постоји више од 130 година. Похађају је ученици од припремно – предшколске групе до осмог разреда из Турије и суседних села: Каоне, Ракове Баре, Сене и Љешнице. У саставу школе је и подручно одељење у Каони где се настава реализује од првог до четвртог разреда. Поред основног образовања и васпитања наша школа је верификована и за припремно предшколски програм и за функционално основно образовање одраслих. Дуги низ година реализујемо пројекте Министарства просвете, Европске уније и Савета Европе, а последњих година имамо интензивну сарадњу са Центром за интерактивну педагогију.

Мисија школе

Мисија наше школе је да се кроз васпитно-образовни процес подстиче лични развој ученика и наставника и утиче на формирање комплетне личности; уважавање и поштовање различитости и стварање услова за квалитетно образовање за све; осигурати безбедне и оптималне услове за несметан боравак и рад, као и заштиту од свих облика насиља.

Визија школе

Желимо отворену школу која кроз партнерски однос свих интересних група може да оспособи духовно и физички здравије, креативније и предузимљивије генерације које ће својим залагањем утицати на развој нашег краја и да обезбедимо право на подједнако образовање за све.

Састав Тима за самовредновање рада у школи

Тим за самовредновање рада у школи конституисан је на почетку школске године, у саставу: Љиљана Павловић, Ивана Павловић, Весна Велимировић, Милица Радовић, Небојша Илић, Милан Јовановић, Саша Бојовић (наставници) Софија Миленковић (директор), Ивана Ђокић- Виденовић (педагог), Снежана Бојовић (васпитач), Драгана Кржановић Јанковић (Савет родитеља), Милан Јаношевић (Ученички парламент), Валентина Романов (представник Савета Родитеља) и Владан Шојановић (члан Школског одбора).

Начин остваривања вредновања рада школе

Тим за самовредновање рада школе је на првом састанку донео одлуку да се самовредновање рада школе уради преко апликације

Према Годишњем плану самовредновања израђени су акциони планови за свих шест области вредовања : *Планирање, програмирање и извештавање, Настава и учење, Образовна постигнућа ученика, Подришка ученицима, Етос и Организација рада школе, управљање људским и материјалним ресурсима.*

У току првог полугодишта одржано је четири састанка Тима, на којима су се редовно анализирале спроведене активности и правио план рада, са задужењима за наредни период. Направљен је план посете часовима за прво полугодиште и анализа часова убачена је у апликацију АС Школа за самовредновање рада школе. Током октобра месеца чланови Тима су састављали питања за фокус групе са Школским одбором, родитељима и ученицима. Сви резултати су прикупљени до половине децембра. На порталу АС Школа за самовредновање рада школе пријавило се и оставило своје коментаре 19 наставника. У фокус групи Школског одбора учествовали су сви чланови (9 чланова), за родитеље учествовало је 29 родитеља, а у фокус групи за ученике учествовало је 46 ученика. На крају првог полугодишта извршено је самовредновање изабраних области и сачињен План унапређења образовно-васпитног рада на основу самовредновања.

Колектив је благовремено информисан о планираним активностима самовредновања рада у школи.

Вредновање рада у школи спроведено је:

- остваривањем увида у школске евиденције и педагошку документацију;
- праћењем активности у школи;
- прикупљањем података у сарадњи са стручним сарадником;
- кроз разговор, дискусију и анализу на стручним састанцима;
- кроз извештаје Тимова, фотографија, анкета

Резултати вредновања рада школе по подручјима вредновања са препоруком за подизање квалитета рада установе

По подручјима вредновања дошло се до следећих резултата:

Подручје вредновања: ***Планирање, програмирање и извештавање***

Ниво остварености: **4**

Циљеви:

- Израда школског програма на основу прописаних начела
- У изради развојног плана школе учествују наставници, стручни сарадници, директор, ученици, родитељи и представници локалне заједнице
- Доношење годишњег плана рада врши се у складу са школским програмом, развојним планом и годишњим календаром
- Специфичност установе одражава се кроз садржај школских докумената
- У програмирању рада школе уважавају се узрасне, развојне и специфичне потребе ученика
- Наставници користе међупредметне и предметне компетенције и стандарде за глобално планирање наставе и исходе постигнућа за оперативно планирање наставе
- Планирање допунске наставе и додатног рада је функционално и засновано је на праћењу постигнућа ученика

Спроведене активности:

- ✓ Анализа Школског програма и Годишњег плана рада школе;
- ✓ Разговори са циљним групама (наставници, стручни сарадници, директор, ученици, родитељи/законски заступници, представници локалне заједнице);
- ✓ Записници са састанака педагошког колегијума, наставничког већа, стручних већа, са састанака тимова, савета родитеља, ученичког парламента;
- ✓ Годишњи извештај о раду школе, извештај о раду директора, извештај о резултатима завршног испита;
- ✓ Анализа годишњих и оперативних планова рада наставника и припрема за часове;
- ✓ Анализа планова рада стручних органа, тела и тимова;

Анализиране активности:

1.1. Програмирање образовно-васпитног рада је у функцији квалитетног рада школе

Ниво остварености: 4

Анализом *Школског програма* утврено је да је израђен у складу са Националним оквиром образовања и васпитања. Његови елементи одражавају специфичности рада школе уз уважавање аутентичних потреба ученика. У школском програму постоје мере за обезбеђивање квалитетног образовно-васпитног процеса за све ученике – посебни програми рада су резултат сагледавања стања и потреба школе, начини реализације наставних програма уважавају ресурсе школе, потребе и интересовања ученика. Анализом записника са састанака педагошког колегијума, наставничког већа, стручних већа, са састанака тимова, савета родитеља, ученичког парламента утврђено је да у избору приоритетних области промена у развојном плану учествовале су све кључне циљне групе: наставници, стручни сарадници, директор, ученици, родитељи и представници локалне заједнице. У програмирању рада школе уважавају се узрасне, развојне и специфичне потребе ученика.

1.2. Планирање рада органа, тела и тимова је у функцији ефективног и ефикасног рада у школи

Ниво остварености: 4

Годишњи план рада школе донет је у складу са школским програмом, развојним планом и календаром образовно-васпитног рада. У оперативним плановима органа, тела, тимова, стручних сарадника и директора конкретизовани су циљеви из развојног плана и школског програма и уважене су актуелне потребе школе. На основу извештаја о претходном стању планиране су конкретне активности унапређења уочених слабости. Записници и извештаји одељењских већа, стручних актива и тимова су добри механизми за праћење рада и извештавање током школске године. Годишњи извештај о раду школе усклађен је са садржајем годишњег плана рада.

Ученици имају редовне састанке Ученичког парламента и Вршњачког тима. Разговарају о школи, дају предлоге и предлажу активности које се редовно реализују у школи. Ретко присуствују седницама Школског одбора. Родитељи и чланови Школског одбора укључени су у самовредновање и препознају његов значај. Свесни су да и када се усвоје њихови предлози за промену је потребно више времена да би се активности испланирале и реализовале. Родитељи се слабо укључују у рад тимова због својих приватних обавеза.

1.3. Планирање образовно-васпитног рада усмерено је на развој и остваривање циљева образовања и васпитања, стандарда постигнућа/исхода у наставним предметима и општих међупредметних и предметних компетенција.

Ниво остварености: 4

Годишњи планови рада наставника засновани су на међупредметним и предметним компетенцијама и стандардима постигнућа ученика, а оперативни планови рада наставника садрже исходе постигнућа ученика. Оперативни планови рада наставника и њихове дневне припреме садрже методе и технике којима је планирано активно учешће ученика на часу. Допунска настава и додатни рад је функционалан и заснован је на праћењу постигнућа ученика. Васпитни рад са ученицима заснован је на специфичним потребама ученика и условима непосредног окружења.

Јаке стране:

- Школски програм се заснива на прописаним начелима за израду овог документа
- У изради Развојног плана установе учествовале су кључне циљне групе
- У програмирању рада уважавају се узрастне, развојне и специфичне потребе ученика
- Годишњи план рада донет је у складу са школским програмом, развојним планом и годишњим календаром
- У оперативним/акционим плановима органа, тела, тимова, стручних сарадника и директора конкретизовани су циљеви из развојног плана и школског програма и уважене су актуелне потребе школе
- Наставници користе међупредметне и предметне компетенције и стандарде за глобално планирање наставе и исходе постигнућа за оперативно планирање наставе

Слабе стране на крају другог полугодишта:

- У планирању слободних активности у мањој мери се уважавају резултати испитивања интересовања ученика

Препоруке за даље подизање квалитета рада:

- У планирању слободних активности у већој мери уважаваће се резултати испитивања интересовања ученика
- Већа ангажованост родитеља у раду тимова.

Подручје вредновања: **Настава и учење**
Ниво остварености: **3**

Циљеви:

- Квалитетна настава као услов мотивисаности за учење, напредак и развој свих ученика
- Наставника уме да подстакне жељу ученика да учи и употреби знања, вредности, вештине и способности које има
- Примена одговарајућих поступака управљања процесом учења и прилагођавање рада образовно-васпитним потребама и интересовањима ученика
- Успостављање поверења између наставника и ученика, обезбеђивање подстицајне атмосфере за рад на часу и осећај задовољства у вези са постигнутим успехом
- Континуирано праћење напретка и развоја ученика и афирмисање његових способности
- Наставник води и подржава ученике у процесу учења и на тај начин се ученици охрабрују да се развијају и напредују у учењу

Спроведене активности:

- ✓ Посматрано је и анализирано 15 часова редовне наставе током првог полугодишта и 16 часова током другог полугодишта
- ✓ Анализиране припреме наставника за часове
- ✓ Анализирани годишњи и месечни планови наставника
- ✓ Увид у дневнике рада наставника, педагошке свеске и ИОП планове

Анализиране активности:

2.1 Наставник ефикасно управља процесом учења на часу

Ниво остварености: 3

Ученицима су јасни циљеви часа, разумеју објашњења, упутства и кључне појмове. Наставници успешно структурирају и повезују делове часа користећи различите методе. Наставници усмеравају интеракцију међу ученицима и функционално користе наставна средства.

Ученици замерају честе промене наставног кадра у школи (више времена им је потребно да се прилагоде раду нових наставника).

2.2. Наставник прилагођава рад на часу образовно-васпитним потребама ученика

Ниво остварености: 3

Наставници прилагођавају захтеве, начин рада и темпо рада могућностима сваког ученика. Посвећују време и пажњу сваком ученику у складу са његовим индивидуалним карактеристикама и могућностима. Ученици којима је потребна додатна подршка учествују у заједничким активностима и тиме се подстиче њихов напредак и интеракција са другим ученицима. Ученици који раде по ИОП-у имају посебне задатке.

2.3. Ученици стичу знања, усвајају вредности, развијају вештине и компетенције на часу

Ниво остварености: 3

Ученици повезују предмет учења са претходно наученим и свакодневним животом, активности ученика показују да су разумели предмет учења и да знају да образложе како су дошли до решења.

2.4. Поступци вредновања су у функцији даљег учења

Ниво остварености: 3

Наставник формативно и сумативно оцењује ученике и даје потпуну и разумљиву информацију ученицима о њиховом раду.

Ученици наводе да знања стечена на часу могу да примене у пракси, најчешће примењују знања из математике, српског језика (граматика), страних језика, биологије, географије и хемије.

Родитељи прате напредак ученика користећи ес дневник где имају увид у активности ученика на часу и оцене. Информишу се код одељењских старешина и предметних наставника о напредовању своје деце.

2.5 Сваки ученик има прилику да буде успешан

Наставници и ученици се међусобно уважавају. Наставници показују поверење у могућности ученика и користе различите поступке за мотивисање ученика. Родитељи наводе да наставници дају могућност ученицима да питају шта им није јасно, поправљају оцене, иду на допунску и додатну наставу и иду на такмичења.

Јаке стране:

- Наставни садржаји су функционални и у корелацију су са другим садржајима и применљиви у свакодневном животу
- Планиране активности су смислене и логички повезане у целину
- Наставна средства су доступна свим ученицима
- Уважавањају се предлози и сугестије ученика

Слабе стране на крају другог полугодишта:

- Задаци су у мањој мери диференцирани по тежини
- Мали број наставника упућује ученике како да сами процењују свој и туђи напредак
- Ученици не постављају себи циљеве у учењу

Препоруке за даље подизање квалитета рада:

- Задатке диференцирати по тежини, тако да ученици могу да бирају задатке према својим интересовањима и могућностима
- Подстицати наставнике да на часовима користе технике/методе самопроцене знања ученика
- Прилагодити садржаје индивидуалним потребама ученика
- Мотивисати ученике да буду активнији на часовима и подстицати их на међусобну сарадњу

Подручје вредновања: **Образовна постигнућа ученика**

Ниво остварености: **3**

Циљеви:

- Пружање додатне подршке у образовном раду
- Бољи резултати ученика на завршном испиту
- Помоћ у превазилажењу тешкоћа у учењу, као и омогућавање даљег напредовања
- Резултати праћења образовних постигнућа користиће се за даљи развој ученика
- Укључивање ученика у допунску наставу у складу са њиховим потребама
- Подстицање коришћења резултата иницијалних и годишњих тестирања и провера знања у индивидуализацији подршке у учењу

Спроведене активности:

- ✓ Анализа Извештаја о резултатима завршног испита за школу
- ✓ Сагледавање евиденције о постигнућима ученика на крају класификационих периода и евиденције о изостанцима ученика
- ✓ Сагледавање дневника евиденције образовно-васпитног рада у одељењу
- ✓ Сагледавање извештаја евиденције стручних и одељењских већа
- ✓ Увид у План програма припреме ученика за завршни испит

Анализиране активности:

3.1. Резултати ученика на завршном испиту показују да ученици достижу одређене нивое постигнућа у оквиру наставних предмета, односно показују оствареност циљева и исхода учења

Ниво остварености: **2**

Анализом остварених резултата ученика на пробном завршном испиту утврђено је да је просечан број поена по предметима следећи: српски језик 11,27, математика 10,44, географија 14,41, биологија 11. Ове године су ученици постигли боље резултате на пробном завршном испиту него претходне школске године.

3.2. Школа континуирано доприноси бољим образовним постигнућима ученика

Ниво остварености: 3

На основу резултата анкетираних наставника на платформи АС школа, остваривањем увида у дневник евиденције образовно-васпитног рада у одељењу, сагледавањем извештаја евиденције стручних и одељењских већа, увидом у План програма припреме ученика за завршни испит, може се рећи да се у школи резултати праћења образовних постигнућа користе се за даљи развој ученика, ученици су укључени у допунску наставу у складу са својим потребама, да ученици који похађају допунску наставу показују напредак у учењу. Ученици којима је потребна додатна образовна подршка остварују постигнућа у складу са индивидуалним циљевима учења/прилагођеним образовним стандардима. Ученици који похађају часове додатног рада остварују напредак у складу са програмским циљевима и индивидуалним потребама.

Јаке стране:

- На основу извештаја стручних већа – анализе постигнутих резултата по предметима ради се предлог мера за побољшање резултата
- Ученици којима је потребна додатна образовна подршка остварују постигнућа у складу са индивидуалним циљевима учења/прилагођеним образовним стандардима
- Ученици који похађају допунску наставу показују напредак у учењу
- Ученици који похађају часове додатног рада остварују напредак у складу са програмским циљевима и индивидуалним потребама
- Школа реализује програм припреме ученика за завршни испит
- Врше се иницијалне процене знања ученика на почетку школске године

Слабе стране на крају другог полугодишта:

- мали број ученика у одељењима, а самим тим и мања мотивисаност за постизање бољих резултата

Препоруке за даље подизање квалитета рада:

- Повећати мотивисаност ученика применом СЕУ компетенција за остваривање бољих резултата у учењу
- Упознати ученике и родитеље седмог и осмог разреда са резултатима завршног испита претходне генерације

Подручје вредновања: **Подршка ученицима**

Ниво остварености: **3**

Циљеви:

- Пружање додатне подршке у образовно-васпитном раду
- Бољи резултати ученика у редовној настави
- Помоћ у превазилажењу тешкоћа у учењу, као и омогућавање даљег напредовања
- Могућност усклађивања наставног и ваннаставног градива са могућностима ученика
- Пружање васпитне подршке ученицима
- Унапређивање социјалних вештина код ученика
- Да се спречи или надокнади интелектуално, социјални, емоционално и физичко заостајање деце и одраслих из социо-економски и образовно депримираних средина
- Демократски приступ организованих активности у школи
- Спречавање осипања ученика
- Развој здравих навика код ученика

Спроведене активности:

- ✓ Увид у Развојни план школе, Школски програм и Годишњи план рада школе
- ✓ Анализа Годишњег извештаја о раду школе
- ✓ Анализа записника и извештаја са седница стручних органа
- ✓ Анализа документације (план подршке, документација за ученике који раде по ИОП-у)
- ✓ Анализа посећених часова
- ✓ Праћење ваннаставних активности, секција и активности у вези са здравим стиловима живота
- ✓ Праћење активности у Обогаћеном једносменском раду и анализа извештаја
- ✓ Анализа записника и извештаја о реализованим активностима у оквиру пројеката
- ✓ Анализа записника са састанака Ученичког парламента и Вршњачког тима
- ✓ Анализа Извештаја о реализацији наставе ФООО
- ✓ Анализа Извештаја о раду тима за професионалну оријентацију
- ✓ Летопис школе
- ✓ Фејсбук страница и сајт
- ✓ Анкетирање наставника, ученика, родитеља

Анализиране активности:

4.1. У школи функционише систем пружања подршке свим ученицима

Ниво остварености: **4**

Школа предузима разноврсне мере за пружање подршке ученицима у учењу. У школи постоји Тим за подршку ученицима у прилагођавању школском животу као и Тим за инклузивно образовање. У школи се реализују допунска, додатна и припремна настава, као и часови секција, слободних наставних активности и ваннаставних активности. Организују се различите радионице и обележавају значајни датуми. Школа предузима разноврсне мере за пружање васпитне подршке ученицима у оквиру *Обогаћеног једносменског рада*. Додатна васпитна подршка се пружа и у оквиру пројекта *Заједница практичара за социјално-емоционално учење у функцији подршке развоју личности ученика*. Спровode се иницијална тестирања и анализира успех, тако да ученици имају прилике да напредују. Родитељи се обавештавају о успеху ученика и имају приступ ЕСДневнику. Такође, укључени су у израду педагошких профила за ученика који раде по ИОП_у. Школа сарађује да другим институцијама у прожању подршке ученицима – Полиција, Дом здравља, Центар за социјални рад, Завод за јавно здравље, Центар за културу Кучево, Библиотека Кучево и сл. Реализоване су заједничке радионице ученика млађих разреда и предшколске групе *Израда новогодишњих украса рециклирањем различитих материјала, Празнична чаролија, Дечија недеља*. За све ученике реализована је заједничка радионица *Породична празнична чаролија*, где су ученици заједно са родитељима израђивали новогодишње честитке, месили празничне колаче и забављали се уз пријатну празничну музику. Организоване су заједничке активности родитеља и ученика у Дечијој недељи и за крај првог полугодишта (Нова година). У оквиру СЕУ пројекта организоване су заједничке радионице за ученике и родитеље. У марту је реализована радионица са родитељима где су ученици са својим очевима радили поклоне за маме за осми март. У априлу је организована радионица за родитеље „Заједно у боји и традицији“, где су ученици заједно са својим родитељима радили ускршње венчиће. У мају месецу организовано је предавање за родитеље на тему Како подржати дете у стицању радних навика. Тада су родитељима подељене брошуре које ће их водити кроз успешно пружање подршке у стицању радних навика свог детета. У јуну је одржано предавање за родитеље, наставнике и ученике на тему Ризичне ситуације – како реаговати и коме се обратити.

4.2. У школи се подстиче лични, професионални и социјални развој ученика

Ниво остварености: 4

У школи се организују активности за развијање социјалних вештина (конструктивно решавање проблема, ненасилна комуникација...) у оквиру пројекта *«Квалитетно образовање за све»* и *«Заједница практичара за социјално-емоционално учење у функцији подршке развоју личности ученика»*; као и у оквиру *«Обогаћеног једносменског рада»* (, У свету емоција и равноправности). Организују се и радионице о толеранцији, емпатији и сл. (Међународни дан толеранције, Међународни дан људских права. Дан ружичастих мајица, и сл.) Понуда ваннаставних активности је добра. У школи се промовишу здрави стилови живота у оквиру активности Наша кухињица, Спорт и разонода, предавања др

Дражиловића и др. У школи функционише Тим за професионалну оријентацију и постоји кутак за професионалну оријентацију. У оквиру Професионалне оријентације спроводе се активности Ученик у улози наставника. У марту месецу ученици осмог разреда посетили су Средњу школу у Кучеву, Дом здравља и општинску управу. У мају ученици осмог разреда у оквиру Професионалне оријентације посетили су месну канцеларију, пошту и продавницу у Турији.

4.3. У школи функционише систем подршке ученицима из осетљивих група и ученицима са изузетним способностима

Ниво остварености: 3

Идентификовани су ученици са потешкоћама у учењу и за њих су израђени планови наставе и учења. Два ученика раде по ИОП-у 3 из биологије. Урађена је евалуација и праћење напредовања ученика који раде по ИОП-у на крају другог полугодишта. Родитељи су задовољни напретком ученика. Школа сарађује са Интерресорном комисијом и другим институцијама.

Јаке стране:

- Наставници на часу већином примењују различите методе и технике рада;
- Ученици се упућују на коришћење различитих материјала и на различите технике учења;
- У школи се реализују разноврсне активности у циљу пружања подршке ученицима у учењу и васпитању
- У школи се реализује „Обогаћен једносменски рад“ којим су обухваћени ученици свих разреда. Циљ је да се ученицима пружи додатна подршка у различитим областима.
- У школи се реализује и пројекат „Квалитетно образовање за све“, развијају се демократске компетенције и ученика и наставника, а које су од ове школске године саставни део наставе и учења.
- У школи се реализује пројекат „Смањење ризика, опасности и случајева насиља у образовању „

Слабе стране на крају другог полугодишта:

- У оквиру професионалне оријентације реализује се мањи број реалних сусрета
- Мања сарадња школе са релевантним институцијама и појединцима у подршци ученицима из осетљивих група

Препоруке за даље подизање квалитета рада:

- Наставак реализације свих активности које су се показале као успешне, као и учешће школе у разним пројектима.
- Иницирање сарадње Тима за професионалну оријентацију са локалним предузећима и институцијама
- Већа сарадња школе са релевантним институцијама и појединцима у подршци ученицима из осетљивих група

Подручје вредновања: **Емос**

Ниво остварености: 4

Циљеви:

- У школи су успостављени добри међуљудски односи
- Сви се осећају прихваћено, као део школске заједнице
- Превенција насиља и конструктивно решавање проблема
- Свако има прилику да постигне успех
- Успех сваког појединца у школи се подржава и промовише
- Јасно је изражен негативна став према насиљу и доследно се кажњава свако кршење правила
- Родитељи активно учествују у раду школе
- Организују се заједничке активности у циљу јачања припадности школи

Спроведене активности

- ✓ Анализа документације (извештаји тимова, стручних већа, записници са родитељских састанака)
- ✓ Праћење ваннаставних активности, секција и активности у вези са здравим стиловима живота
- ✓ Праћење активности у Обогаћеном једносменском раду и анализа извештаја
- ✓ Анализа записника и извештаја о реализованим активностима у оквиру пројеката *Квалитетно образовање за све*
- ✓ Анализа записника са састанака Ученичког парламента и Вршњачког тима
- ✓ Анализа Извештаја о раду Тима за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања
- ✓ Летопис и часопис школе
- ✓ Фејсбук страница и сајт
- ✓ Анкерирање наставника, ученика и родитеља

Анализиране активности:

5.1. Успостављени су добри међуљудски односи

Ниво остварености: 3

У школи постоји поштовање норми којима је регулисано понашање и одговорност свих. Ученици и родитељи су упознати са Протоколом о поступању у случајевима насиља, злостављања и занемаривања. Дискриминаторно понашање се санкционише. Ученици су учествовали у доношењу правила на нивоу одељења и у већој мери их поштују. Новопридошли ученици су прихваћени и за њих је направљен план транзиције. У школи постоји Тим за пружање подршке ученицима у прилагођавању школској средини. У школи је реализована радионица за ученике и родитеље *„Емоције су мостови ка бољем разумевању“* која је имала четири дела и то: *„Технике смиривања“*, *„Тражим поштовање“*, *„Ко је одговоран“* и *„Подизање расположења“*. Ученици и родитељи су

узнали и усвоили технике смивања које подразумевају развијање способности саморегулације која се односи на успешно регулисање сопствених емоција, мисли и понашања у различитим ситуацијама, укључујући ношење са стресом, контролу импулса, самотивацију, постављање и рад на постизању личних и академских циљева, као и циљева које појединац дели са групом и широм заједницом.

5.2. Резултати ученика и наставника се подржавају и промовишу

Ниво остварености: 3

Успех сваког појединца, групе или одељења прихвата се и промовише као лични успех и успех школе. Успех појединаца се у школи промовише пре свега на Фејсбук страници и у школском часопису „Ђачко перо“. Ученици за постигнуте резултате и одличан успех се награђују књигом на крају школске године. У школи се ученици припремају за такмичења, учествују на конкурсима, организују се крос и друга спортска дешавања, квизови, игрице, секције и друге ваннаставне активности где ученици имају прилику да постигну успех. У свим активностима учествују и ученици који раде по ИОП-у.

5.3. У школи функционише систем заштите од насиља

Ниво остварености: 3

У школи је видљиво и јасно изражен негативан став према насиљу. Ученици се обраћају одељењском старешини, дежурном наставнику и педагогу, ако имају неки проблем. У школи постоји саветовалиште ДИМ, где ученици анонимно могу да поставе питања и изнесу своје проблеме, на које добију одговор и решење. Реализују се радионице у циљу превенције насиља – Дан ружичастих мајица, Дан безбедног интернета, Дан толеранције, Форум театар и сл. У школу постоји пано „Реци НЕ насиљу“ и ту су истакнути чланови Тима за заштиту. Ученици и наставници су прошли неке од обука на платформи „Чувам те“. Родитељи наводе да се њихова деца осећају безбедно у школи. Школа адекватно реагује на насиље.

5.4. У школи је развијена сарадња на свим нивоима

Ниво остварености: 3

У школи је успостављена добра сарадња између стручних и саветодавних органа. Чланови Ученичког парламента и Вршњачког тима учествују у доношењу одлука које се тичу свакодневног живота у школи, планирању и реализацији активности на њихову иницијативу. Чланови Вршњачког тима и ученичког парламента извели су форум театар у школама у окружењу, као и у ОШ «Радоје Домановић» у Нишу, јер су ученици изразили жељу да у већој мери сарађују са вршњацима из других школа. Наставници имају могућност да изнесу своје предлоге и иницијативе. Родитељи су укључени у Савет родитеља, док на родитељске састанке и радионице долазе повремено. Организовани су и општи родитељски састанци као и радионице за родитеље у оквиру пројекта СЕУ.

Родитељи су у Дечијој недељи били укључени у активностима у школи, као и у радионици на крају првог полугодишта *«Породична празнична чаролија»*. Ученици су заједно са родитељима израђивали новогодишње честитке, месили празничне колаче и забављали се уз пријатну празничну музику. У марту ученици су са својим очевима припремали поклоне за маме поводом празника жена.

5.5. Школа је центар иновација и васпитно-образовне изузетности

Ниво остварености: 4

Школа је препознатљива као центар иновација и васпитно-образовне изузетности у широј и ужој локалној и стручној заједници. Школа је у окружењу препозната по пројектима у којима учествује. Наставници углавном примењују стечена знања на обукама и семинарима како би унапредили наставну праксу. Дискутују о настави и размењују искуства са другима колагама у школи, али и са колегама из других школа. У школи раде два саветника- спољна сарадника која су одржала неколико обука и предавања у школама у окружењу. Наша школа је и ментор школа школама у пројекту Квалитетно образовање за све. Остварена је сарадња са учениким парламентима школа у Раброву и Кучево где су наши ученици извели форум театар. Примери добре прексе се промовишу кроз пројектне активности у оквиру „Квалитетног образовања за све“, „Обогаћеног једносменског рада“.

Јаке стране:

- По учиницима су јасно истакнута правила понашања ученика
- У школи је јасно истакнут негативан став према свакој врсти насиља
- Школа промовише успехе својих ученика и заполених путем друштвених мрежа
- Школа учествује у различитим пројектима МП
- Школа има добру сарадњу са родитељима која се огледа у реализацији више радионица и предавања за родитеље

-

Слабе стране у другом полугодишту:

- Мањи број родитеља прошао обуку на платформи „Чувам те“
- Мања укљученост родитеља у рад тимова у школи

Препоруке за даље подизање квалитета рада:

- Наставити са промовисањем активности које се реализују у школи на родитељским састанцима, Фејсбуку и сајту школе
- Редовно ажурирати сајт
- Чешће посећивати обуке на платформи „Чувам те“ за родитеље, наставнике и ученике
- Наставити сарадњу Ученичког парламента и Вршњачког тима са ученицима других школа
- Осмислити нове и наставити неке од већ реализованих заједничких активности за родитеље, ученике и наставнике
- Наставити рад у оквиру пројеката у којима школа учествује

Подручје вредновања: ***Организација рада школе, управљање људским и материјалним ресурсима***

Ниво остварености: **4**

Циљеви:

- Руковођење директора доприноси унапређивању рада школе
- Стручна тела и тимови формиран су у складу са потребама школа и компетенцијама запослених
- Директор обезбеђује услове да запослени, ученички парламент и савет родитеља активно учествују у доношењу одлука у циљу унапређења рада школе
- Стручни сарадници и наставници у звању прате и вреднују образовно-васпитни рад и предлажу мере за побољшање квалитета рада
- Директор редовно остварује инструктивни увид и надзор у образовно-васпитни рад
- Директор промовише вредности учења и развија школу као заједницу целоживотног учења
- Директор подстиче професионални развој запослених и обезбеђује услове за његово остваривање у складу са могућностима школе
- Запослени примењују новостечена знања из области у којима су се усавршавали
- Наставници континуирано користе наставна средства у циљу побољшања квалитета наставе
- Развијање сарадње и мреже са другим установама, привредним и непривредним организацијама и локалном заједницом у циљу развијања предузетничких компетенција ученика

Спроведене активности

- ✓ Анализа Годишњег плана рада школе, Развојног плана школе и интерних аката школе
- ✓ Увид у извештај о раду директора школе
- ✓ Увид у записнике са састанака Наставничког већа, састанака педагошког колегијума,
- ✓ Увид у извештаје о стручном усавршавању наставника и стручних сарадника
- ✓ Веб-сајт школе
- ✓ Фејсбук страница
- ✓ Анкетирање наставника, ученика и родитеља

Анализиране активности:

6.1. Руковођење директора је у функцији унапређивање рада школе

Ниво остварености: 4

У школи постоји јасна организациона структура са дефинисаним процедурама и носиоцима одговорности. Формирана су стручна тела и тимови у складу са потребама школе и компетенцијама запослених. Директор прати рад стручних тимова и тиме доприноси квалитету рада установе, обезбеђује услове да запослени, ученички парламент и савет родитеља активно учествују у доношењу одлука у циљу унапређења рада школе, користи различите механизме за мотивацију запослених.

6.2. У школи функционише систем за праћење и вредновање квалитета рада

Ниво остварености: 4

Директор редовно остварује инструктивни увид и надзор у образовно-васпитни рад. Наставници у звању прате и вреднују образовно-васпитни рад и предлажу мере за побољшање квалитета рада. Тим за самовредновање остварује самовредновање рада школе у функцији унапређивања квалитета. Ученици наводе да имају сваког месеца састанак са директорком на коме износе своја мишљења и предлоге. Већину предлога ученика директорка је усвојила и реализовала. Сала је сређена, опремљен је информатички кабинет, опремљена је соба за релаксацију.

6.3. Лидерско деловање директора омогућава развој школе

Ниво остварености: 4

Директор својом посвећеношћу послу и понашањем даје пример другима. Показује отвореност за промене и подстиче иновације. Промовише вредности учења и развија школу као заједницу целоживотног учења.

6.4. Људски ресурси су у функцији квалитета рада школе.

Ниво остварености: 3

Директор подстиче професионални развој запослених и обезбеђује услове за његово остваривање у складу са могућностима школе. Запослени се редовно информишу о доступним стручним усавршавањима. Стручна усавршавања се планирају према потребама школе. У већој мери запослени на основу резултата спољашњег вредновања и самовредновања планирају и унапређују своје професионално деловање. Запослени новостечена знања из области у којима су се усавршавали примењују у свом раду.

6.5. Материјално-технички ресурси користе се функционално

Ниво остварености: 3

Директор обезбеђује оптимално коришћење материјално-техничких ресурса у циљу унапређивања наставног процеса. Наставници у већој мери користе наставна средства у циљу побољшања квалитета наставе. Материјално-технички ресурси ван школе (културне и научне институције, историјски локалитети, научне институције, привредне и друге организације и сл.) користе се у већој мери у функцији наставе и учења.

6.6. Школа подржава иницијативу и развија предузетнички дух

Ниво остварености: 4

Директор у већој мери развија сарадњу и мрежу са другим установама, привредним и непривредним организацијама и локалном заједницом у циљу развијања предузетничких компетенција ученика. У школи се подржава реализација пројеката којима се развијају опште и међупредметне компетенције. Школа кроз школске пројекте развија предузимљивост, оријентацију ка предузетништву и предузетничке компетенције ученика и наставника. Директор у већој мери развија међународну сарадњу и пројекте усмерене на развој кључних компетенција за целоживотно учење ученика и наставника.

Јаке стране:

- Директор уважава мишљења, предлоге и сугестије запослених, родитеља и ученика
- Школа промовише своје активности и има развијену сарадњу са другим установама образовања и локалном заједницом
- Школа је препозната као центар иновација у свом окружењу јер учествује у разним пројектима (СЕУ, Обогаћен једносменски рад, Квалитетно образовање за све, Друга шанса, Смањење ризика, опасности и случајева насиља у образовању)

Слабе стране у другом полугодишту:

- Мали број наставника похађа стручна усавршавања ван установе
- Материјално-технички ресурси ван школе (културне и научне институције, историјски локалитети, научне институције, привредне и друге организације и сл.) недовољно се користе у функцији наставе и учења

Препоруке за даље подизање квалитета рада:

- Подстицати запослене да више планирају и унапређују своје професионално деловање
- У већој мери користити материјално-техничке ресурсе ван школе (културне и научне институције, историјски локалитети, научне институције, привредне и друге организације и сл.) у функцији наставе и учења
- Развијати сарадњу са другим установама, привредним и непривредним организацијама и локалном заједницом у циљу подизања предузетничких компетенција ученика

Спроведене мере након самовредновања рада школе

Припремане су и реализоване разне активности као мере за решавање слабих страна у раду школе. Ван школе на отварању сезоне Плазма спортских игара младих у Пожаревцу ученици су учествовали у више различитих радионица. Затим ученици предшколског, првог и другог разреда су учествовали на смотри „Пажљивко“ у Голупцу. Сви ученици су учествовали у квизу „Миланковићу у част“ у Раброву.

Желимо издвојити активност за коју сматрамо да је од великог значаја за унапређивање комплетног рада школе, а то је пројекат „Радне навике – темељ школског успеха„ Чланови Тима су предложили да се током другог полугодишта осмисле активности које ће се бавити истраживањем метода за подизање радних навика код ученика, као нечега на чему су родитељи највише инсистирали да недостаје деци у раду. У оквиру *Наставе и учења* једна од слабих страна је да ученици не постављају себи циљеве у учењу.

Током марта месеца урађена је онлајн анкета у оквиру овог школског пројекта. У анкетирању је учествовало преко сто родитеља ученика наше школе, основних школа са територије наше општине, три основне школе из Пожаревца, школа из Великог Градишта, Петровца на Млави, Михајловца, Великог Лаола и Топонице. Обрадом података онлајн анкете дошло се до података да ученицима недостаје боља организација времена за учење, већа самосталност у раду, мотивација, контрола коришћења технологије, као и подршка и разговор у циљу стицања бољих радних навика. Као мера на добијене резултате одлучено је да се за родитеље и ученике осмисли и спроведе предавање на тему подизања радних навика.

Крајем априла одржана су предавања за наставнике, ученике и родитеље и објашњено им је како свако из свог угла може да помогне детету да развије радне навике. Након предавања за наставнике, наставници су давали идеје како би школа могла да помогне деци да развију радне навике. Након дискусије донета је одлука да се од следеће школске године за ученике од четвртог до осмог разреда, на почетку сваке недеље ученицима даје папир на коме они задају себи циљ и прате активности у испуњењу тог циља. Родитељи такође имају удела у попуњавању овог листа. (прилог 1.) Школа прати напредак ученика анализом урађених задатака. Предавање за родитеље било је на тему „Како подржати дете у стицању радних навика,, Родитељи су обавештени како они могу да утичу на развијање радних навика код ученика и да ће имати удела у попуњавању листа за развој радних навика. Закључено је да процес стицања радних навика захтева време, стрпљење и континуирану подршку. Израђен је флајер са препорукама о раду наставника, ученика и родитеља, подељен свима и послат школама чији су родитељи учествовали у пројекту са свим резултатима истраживања. (прилог 2.) Дати су им и предлози за предузимање мера у колико желе да их користе.

Координатор тима

Љиљана Павловић

Прилог 1.

результат пројекта „Радне навике – темељ школског успеха“

КОНТРОЛНА ЛИСТА РАДНИХ НАВИКА ЗА УЧЕНИКЕ

Име и презиме ученика _____, разред _____

 Недеља од _____ до _____

 Мој циљ учења за ову недељу: _____

Дан	Радио/ла сам домаћи на време	Организовао/ла сам учење	Био/ла сам фокусиран/а	Самостално решавао/ла задатке	Како сам се осећао/ла?
Понедељак	Да Не	Да Не	Да Не	Да Не	
Уторак	Да Не	Да Не	Да Не	Да Не	
Среда	Да Не	Да Не	Да Не	Да Не	
Четвртак	Да Не	Да Не	Да Не	Да Не	
Петак	Да Не	Да Не	Да Не	Да Не	
Субота	Да Не	Да Не	Да Не	Да Не	
Недеља	Да Не	Да Не	Да Не	Да Не	

Кратак упитник за самоевалуацију циља учења

➡ Да ли сам испунио/ла свој циљ?

- ☐ Потпуно сам испунио/ла
- ☐ Делимично сам испунио/ла
- ☐ Нисам испунио/ла

 Шта ми је помогло да испуним свој циљ?

- ☐ Добра организација времена
- ☐ Редовно вежбање
- ☐ Подршка наставника/родитеља
- ☐ Рад у пару/групи
- ☐ Другачији начин учења (визуелне мапе, квизови, белешке)
- ☐ Друго: _____

! Шта ми је било највећи изазов?

- ☐ Недостатак времена
☐ Одлагање учења
☐ Недовољно концентрације
☐ Тешко градиво
☐ Превише времена на телефону/рачунару
☐ Друго: _____

🚀 Шта ћу урадити другачије следеће недеље да бих боље испунио/ла свој циљ?

📅 КОНТРОЛНА ЛИСТА ЗА РОДИТЕЉЕ

👨👩👦 Како сам помогао/ла детету у развоју радних навика?

Дан	Помогао/ла сам детету да направи план учења	Проверио/ла сам домаћи	Охрабрио/ла сам дете да ради самостално	Подсетио/ла сам дете на важност учења
Понедељак	Да Не	Да Не	Да Не	Да Не
Уторак	Да Не	Да Не	Да Не	Да Не
Среда	Да Не	Да Не	Да Не	Да Не
Четвртак	Да Не	Да Не	Да Не	Да Не
Петак	Да Не	Да Не	Да Не	Да Не
Субота	Да Не	Да Не	Да Не	Да Не
Недеља	Да Не	Да Не	Да Не	Да Не

📝 Коментар родитеља:

Потпис родитеља

Прилог 2.

УВОД – ЗАШТО СУ РАДНЕ НАВИКЕ ВАЖНЕ?

Радне навике представљају низ понашања која нам омогућавају да будемо ефикасни, организовани и одговорни у свакодневним обавезама. Код ученика, ове навике имају посебан значај јер утичу на њихов успех у школи, способност управљања временом и формирање одговорног приступа раду.

Школски успех не зависи само од интелигенције или способности памћења, већ и од начина на који ученик организује своје учење, поставља приоритете и преузима одговорност за своје обавезе. Истраживања су показала да ученици са добро развијеним радним навикама имају боље резултате у учењу, осећају мањи стрес и спремије се вое са изазовима, како у школи тако и у свакодневном животу.

КАКО ЈЕ НАСТАО ОВАЈ ВОДИЧ?

Овај водич је резултат пројекта „Радне навике – једна од кључних вештаца“, у оквиру кога је спроведена анализа навика ученика, начина учења, мотивације и изазова са којима се сусрећују. Истраживање је обухватило ученике, родитеље и наставнике, како би се стекла комплексна слика о томе како се радне навике формирају и шта је неопходно за њихово унапређење.

На основу прикупљених података, припремљен је водич:

За родитеље – како би подржали дете у стицању одговорности и развоју самосталности у раду

Ови водичи садрже извршне препоруке, савете и практичне кораке које могу применити ученици, родитељи и наставници, у циљу развоја и унапређења радних навика.

О ауторима и пројекту

Овај водич је креиран на основу резултата пројекта „Радне навике – темељ школског успеха“ у ОШ „Вељко Дугошевић“ Турија.

Аутор пројекта:
Небојша Илић

Сарадници:
Весна Велимировић
Марина Лазић

ОШ „Вељко Дугошевић“ Турија
април, 2025. године

1. СТВОРИТЕ СТРУКТУРУ И РУТИНУ

Како помоћи детету да има бољу организацију?

- ✓ Направите **заједнички план** – помогните детету да направи распоред за учење, слободне активности и одмор.
- ✓ **Обезбедите радни простор** – дете треба да има уређен сто и мирно окружење за учење.
- ✓ **Навикните дете на дневни ритам** – време за учење треба да буде у исто доба дана.

Примери добре рутине

- ✓ Ујутру: Доручак → школа → домаћи задатак → одмор.
- ✓ Понедељке: Пире/спорт → учење → вечера → слободно време.

Шта ако дете не жели да следи распоред?

- ✓ Објасните му зашто је важно да има план.
- ✓ Дајте му прилику да само предложи неке измене.
- ✓ Почните са малим променама и постепено га укључите у рутину.

2. ПОДСТИЧИТЕ САМОСТАЛНОСТ У РАДУ

Зашто је важно да дете буде самостално у учењу?

- ✓ Када дете само решава задатке, постаје сигурније у себе.
- ✓ Самосталност гради одговорност и критичко размисљање.
- ✓ Учење без зависности од родитеља ствара ауторитет дисциплини.

Како подстаћи дете на самосталан рад?

- ✓ Не радите домаће задатке уместо детета.
- ✓ Питајте дете шта мисли како да реши проблем пре него што му помогнете.
- ✓ Охрабрите га да само прво покуша да нађе решење.

Шта ако дете стално тражи помоћ?

- ✓ Помолите га да је у реду приоритети – решење су аео ученика.
- ✓ Постепено смањите помоћ коју му пружате.
- ✓ Охрабрите га да користи различите изворе (књиге, интернет, белешке).

3. МОТИВАЦИЈА – КАКО ДЕТЕ ДА ВОЛИ УЧЕЊЕ?

Како одржати мотивацију код детета?

- ✓ Хвалите труд, а не само резултате – „Брину, видиш да си се потрудио/ла!“
- ✓ Питајте дете шта га занима и покушајте да повежете учење са тим.
- ✓ Наградите дете када оствари циљеве – похвала, додатно време за игру, излет.

Шта радити када дете губи мотивацију?

- ✓ Помолите му да постави мале, достижне циљеве.
- ✓ Охрабрите га да прави паузе током учења.
- ✓ Разговарајте о томе шта га тера да одустане и покушајте заједно да решите проблем.

Ако дете каже „Нећу да учим!“, шта радити?

- ✓ Немојте га форсирати – размислите о разлогу.
- ✓ Питајте га шта би му помогло да буде лакше.
- ✓ Помолите га на ауторитетне користи од учења.

4. КАКО ПРЕВАЗИЋИ ПРОКРАСТИНАЦИЈУ (ОДЛАГАЊЕ ОБАВЕЗА)?

Како подстаћи дете да почне на време?

- ✓ Размислите велике задатке на мање делове.
- ✓ Користите технику „15 минута“ – договорите се да ради само 15 минута, на одмор да га ће наставити.
- ✓ Помолите га на последње одлагања – стрес, журба, мање слободног времена.

Како смањити одуговлачење?

- ✓ Направите договор да дете прво заврши домаћи, па да се игра.
- ✓ Искључите дигиталне дистракције (телефон, ТВ) током учења.
- ✓ Охрабрите га да направи листу приоритета.

Ако дете увек оставља задатке за касније:

- ✓ Заједно направите план рада са временским роковима.
- ✓ Понекад радите поред њега нити своје – биће му лакше ако види да и ви радите.
- ✓ Нагласите предности када се задаци заврше на време.

5. КАКО КОНТРОЛИСАТИ КОРИШЋЕЊЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ?

Како да дете користи технологију паметно?

- ✓ Ограничите време на телефону и рачунару – поставите јасна правила.
- ✓ Користите апликације за учење (Каноот, Дроанино, интерактивне књиге).

Помогните коришћење интернета за едукативне сврхе.

Како спречити зависност од телефона?

- ✓ Договорите се о времену без екрана (нпр. 2 сата пре спавања).
- ✓ Направите „породичне зоне без телефона“ (нпр. заједнички оброци).
- ✓ Подстиците активности у природи, спорт, дружење ван екрана.

6. ПОДРШКА И РАЗГОВОР – НАЈБОЉИ АЛАТ РОДИТЕЉА

Како комуницирати са дететом о школи?

- ✓ Постављајте отворена питања – „Шта ти је било најинтересантније данас?“
- ✓ Понуците помоћ без наметања – „Желиш ли да заједно размислимо о овом задатку?“
- ✓ Помолите дете да све увек ту за њега.

Како подржати дете у тешким тренуцима?

- ✓ Ако дете добије лошу оцелу, разговарајте о томе шта може следити пут боље.
- ✓ Избегавајте поређење са другим децом – свако учи својим темпом.
- ✓ Помолите га да је у реду правити грешке – оне су део учења.

ЗАКЉУЧАК

Развој радних навика код детета је процес који захтева време, стрпљење и континуирану подршку.

- ✓ Поможте ако дете има јасну структуру и план учења.
- ✓ Подстиците самосталност и одговорност.
- ✓ Охрабрите позитиван став према учењу.
- ✓ Будите узор – дете учи посматрајући вас!

Радне навике које стечете данас биће темељ његове будућности!

УВОД – ЗАШТО СУ РАДНЕ НАВИКЕ ВАЖНЕ?

Радне навике представљају низ понашања која нам омогућавају да будемо ефикасни, организовани и одговорни у свакодневним обавезама. Код ученика, ове навике имају посебан значај јер утичу на њихов успех у школи, способност управљања временом и формирање одговорног приступа раду.

Школски успех не зависи само од интелигенције или способности памћења, већ и од начина на који ученик организује своје учење, поставља приоритете и преузима одговорност за своје обавезе. Истраживања су показала да ученици са добро развијеним радним навикама имају боље резултате у учењу, осећају мањи стрес и спремије се носе са изазовима, како у школи тако и у свакодневном животу.

КАКО ЈЕ НАСТАО ОВАЈ ВОДИЧ?

Овај водич је резултат пројекта „Радне навике – темељ школског успеха“, у оквиру кога је сарађивала анкета навика ученика, анализа учења, мотивације и изазова са којима се суочавају. Истраживање је обухватало ученике, родитеље и наставнике, како би се створила целовита слика о томе како се радне навике формирају и шта је неопходно за њихово унапређење.

На основу прикупљених података, припремљен је водич:

За наставнике – како би својим методама подучавања подстакли ученике да се боље организују, остваре мотивисани и развију радне навике.

Овај водич садржи конкретне препоруке, савете и практичне кораке које могу применити ученици, родитељи и наставници, у циљу развоја и унапређења радних навика.

О ауторима и пројекту

Овај водич је креиран на основу резултата пројекта „Радне навике – темељ школског успеха“ у ОШ „Велько Дугошевић“ Турија.

Аутор пројекта:
Небојша Илић

Сараднице:
Весна Велимировић
Марина Лазич

ВОДИЧ ЗА НАСТАВНИКЕ – КАКО ПОДСТИЦАТИ РАДНЕ НАВИКЕ КОД УЧЕНИКА?

ОШ „Велько Дугошевић“ Турија
април, 2025. године

1. СТВОРИТЕ СТРУКТУРУ И ЈАСНА УЧЕНИВАЊА

Како поставити јасна правила?

- Успоставите **јасна правила рада на часу** – шта се очекује од ученика, како треба да приступају задацима и како да се организују.
- Објасните ученицима **важност радних навика** и како ће им користити у животу.
- Будите доследни у примени правила – ученици треба да знају шта се од њих очекује у сваком тренутку.

Организација наставе

- На почетку сваког часа **истајите који је циљ часа** – тако ће ученици имати бољу слику о томе шта треба да науче.
- Дајте ученицима **јасне инструкције** – не остављајте простор за нејасноће.
- Успоставите **рутинну у раду** – одређени делови часа треба да буду предвидљиви, што помаже у бољој организацији ученика.

Шта ако ученици не прате инструкције?

- Проверите да ли су разумели шта се од њих тражи.
- Дајте им **времена да поставе питања**.
- Користите **примере из свакодневног живота** да бисте им приближили градиво.

2. ПОДСТИЦАЈ НА САМСТАЛНОСТ И ОДГОВОРНОСТ

Како подстаћи ученике да сами планирају свој рад?

- Охрабрујте их да користе **школске папире** или дневнике ако би препали своје обавезе.
- Поможите им да науче како да праве „**то-до**“ листе – списивање задатака помаже у бољој организацији.
- Научите их да праве **план учења** за тестове и домаће задатке.

Развијање самосталности кроз рад у учионици

- Понекад задајте ученике да у **малым групама** истраже неку тему и представе је остацима одељења.
- Подстакните их да **прво сами покушају** да реше задатак пре него што траже помоћ.
- Охрабрујте их да **постављају питања** – нека осете да су питања добро дошла.

Шта ако ученици не преузимају иницијативу?

- Питајте их како би сами приступили проблему.

- Користите **методе активног учења** – истраживачки задаци, пројекти, рад у групама.
- Постепено **повишавајте ниво одговорности** – прво мање, а касније већи задаци.

3. МОТИВАЦИЈА И АНГАЖОВАНOST УЧЕНИКА

Како мотивисати ученике за рад?

- Показујте **труд**, а не само резултат – „Свидао ми се начин на који си решио/ла овај задатак!“
- Понекад **наградите** ученике малим подстицајима – додатни поени, занимљиве активности, тимски задаци.
- Поставите **изазове** – нека осете као да је њихов задатак важан и изазован.

Како учинити час занимљивијим?

- Повежите **градиво са животним ситуацијама**.
- Користите **разноврсне методе** – књижевни, дебате, групни рад, експерименти.
- Дозвољите ученицима да **понекад бирају** како ће представити научено.

Шта ако ученик изгуби интересовање?

- Разговарајте с њим – можда има неки лични изазов који утиче на његову мотивацију.
- Пokuшајте да **прилагодите начин предавања** његовим интересовањима.
- Охрабрујте га да **постави циљеве** за себе и **помоћите** му да их оствари.

4. КОНТРОЛА ОДЛАГАЊА ОБАВЕЗА (ПРОКРАСТИНАЦИЈЕ)

Како помоћи ученицима да боље управљају временом?

- Подстакните их на **роковне** – користите подсетнике на табели или дигиталне алате.
- Подстакните их да **задају сами себи рокове** за завршетак задатка.
- Помоћите их да **разбију велике задатке** на мање кораке.

Како смањити одговлачење?

- Уведите **контролне листе** – шта је завршено, а шта још треба да се уради.
- Понекад **дозвољите** кратке „**радне паузе**“ како би одржали фокус.
- Ако је ученик **склонiji одлагању**, подстакните га да **крене од најлакшег дела** задатка.

5. КОРИШЋЕЊЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ ЗА ПОДСТИЦАЈ РАДНИХ НАВИКА

- Користите **апликације и дигиталне алате** који могу помоћи у организацији учења (Google Classroom, Kahoot, Duolingo).
- Укључите **мултимедијалне садржаје** (видео лекције, инфографике) како би часови били динамичнији.
- Разговарајте са ученицима о **правилном коришћењу** технологије – како да избегну губљење времена на друштвеним мрежама.

6. САРАДЊА СА РОДИТЕЉИМА

Како родитељи могу подржати учење?

- Редовно **комуницирајте** са родитељима о напретку ученика.
- Охрабрујте **родитеље** да код куће подстакну радне навике.
- Понуците им **савете** како да **помоћу** детету у учењу без преузимања његових обавеза.

ЗАКЉУЧАК

Наставници имају **важну улогу** у обликовању радних навика ученика. Начин на који **организујете наставу**, **постављате очекивања** и **мотивисате** ученике **значајно утиче** на њихову одговорност и самосталност.

- Будите **доследни** у примени правила и организацији наставе.
- Охрабрујте ученике да **сами преузимају одговорност** за свој рад.
- Користите **мотивационе стратегије** како би ученици били ангажовани.
- Сарађујте са **родитељима** како бисте створили **окружење подршке**.

Развијање радних навика код ученика је **процес** који захтева време, али сваки **уложени напор** доноси **дуготрајне резултате**. **Наставник није само предавач – он је водич ка успешном учењу и раду!**

УВОД – ЗАШТО СУ РАДНЕ НАВИКЕ ВАЖНЕ?

Радне навике представљају низ понашања која нам омогућавају да брже, ефикасније, организовани и одговорни у свакодневним обавезама. Као ученика, ове навике имају посебан значај јер утичу на њихов успех у школи, способност управљања временом и формирање одговорног приступа раду.

Школски успех не зависи само од интелигенције или способности памћења, већ и од начина на који ученик организује своје учење, поставља приоритете и преузима одговорност за своје обавезе. Истраживања су показала да ученици са добро развијеним радним навикама имају боље резултате у учењу, осећају мањи стрес и спремније се носе са изазовима, како у школи тако и у свакодневном животу.

КАКО ЈЕ НАСТАО ОВАЈ ВОДИЧ?

Овај водич је резултат пројекта „Радне навике – темељ школског успеха“, у оквиру кога је спроведена анализа понашања ученика, начина учења, мотивације и изазова са којима се сусрећују. Истраживање је обухватило ученике, родитеље и наставнике, како би се стекла целовита слика о томе како се радне навике формирају и шта је неопходно за њихово унапређење.

На основу прикупљених података, припремљен је водич:

⇒ **За ученике** – како би лакше стекли добре радне навике, организовали своје време и побољшали успех у школи.

Овај водич садржи конкретне препоруке, савете и практичне кораке које могу применити ученици, родитељи и наставници, у циљу развоја и унапређења радних навика.

О ауторима и пројекту

Овај водич је креиран на основу резултата пројекта „Радне навике – темељ школског успеха“ у ОШ „Вељко Дутошевић“ Турија.

Аутор пројекта:
Небојша Илић

Сараднице:
Весна Велимировић
Марина Лазић

ВОДИЧ ЗА УЧЕНИКЕ – КАКО ДА СТЕКНЕШ ДОБРЕ РАДНЕ НАВИКЕ?

ОШ „Вељко Дутошевић“ Турија
април, 2025. године

УВОД

Добре радне навике ти могу помоћи да боље управљаш својим временом, завршиш школске обавезе на време, смањиш стрес и будеш успешнији у школи. Овај водич ће ти дати конкретне савете како да стекнеш добре навике у учењу, боље управљаш временом и одржиш мотивацију.

1. ОРГАНИЗАЦИЈА ВРЕМЕНА – КЉУЧ ДОБРИХ РАДНИХ НАВИКА

⇒ **Направи распоред учења**

- ✓ Направи **недељни план учења** – сваког дана одреди време за одређене предмете.
- ✓ Одреди **тачно време за учење** – покушај да увек учиш у исто доба дана.
- ✓ Постави **кратке паузе** – након 30-45 минута учења, одмори се 5-10 минута.
- ✓ Постави **приоритете** – прво уради најважније задатке.
- ✓ Користи **планиер** и белешнице за вођење дневних обавеза.

⇒ **Како да се држиш свог распореда?**

- ✓ У почетку ће ти бити тешко да се навикнеш, али после неколико дана постаће ти лакше.
- ✓ Немој одлагати обавезе – ако нешто можеш да урадиш сада, немој чекати касије.
- ✓ Постави се сваког дана шта ти је најважније да урадиш тог дана.

2. ФОКУС И КОНЦЕНТРАЦИЈА – КАКО ЕФИКАСНО УЧИТИ?

⇒ **Изабери добро окружење за учење**

- ✓ Учи у **миром окружењу**, без буке и дистракција.
- ✓ Држи се даље од мобилног телефона, ТВ-а и видео игара док учиш.
- ✓ Осигурај да је твој радни сто уређен и да има само ствари које су ти потребне за учење.

⇒ **Како да побољшаш концентрацију?**

- ✓ Користи технику „Помодоро“ – учи 25 минута, направи паузу од 5 минута.
- ✓ Ако ти паљаво одути, направи вратку паузу и врати се на учење.
- ✓ Читај наглас или препричавај градиво некое да би боље запамтио/ла.

3. ПАМЋЕЊЕ И ЕФИКАСНО УЧЕЊЕ

⇒ **Најбоље технике за учење**

- ✓ **Белешке у својим речима** – уместо претписивања, покушај да објасниш градиво својим речима.
- ✓ **Мапе ума** – направи племе и дијаграме како би лакше повезао/ла информације.
- ✓ **Флеш картице** – записуј питања са једне стране папира, а одговоре са друге.
- ✓ **Понављање у интервалима** – врати се на старије лекције својих школских дана.

4. МОТИВАЦИЈА – КАКО ОСТАТИ ПОСВЕЋЕН УЧЕЊУ?

⇒ **Како да се мотивишеш?**

- ✓ Постави **реалне циљеве** – нпр. „Желим да научим 10 нових речи из енглеског дневно.“
- ✓ Подела велике задатке на **мање кораке** – сваки мали успех ће ти дати снагу за следећи.
- ✓ Награди себе када завршиш неку тежу лекцију или задатак.

⇒ **Како да избегнеш одлагање (прокрастинацију)?**

- ✓ Почни од најлакшег задатка да би ухватио/ла у радни ритам.
- ✓ Пробај да радиш са другом/другарицом – можете се међусобно мотивисати.
- ✓ Постави аларм или тајмер – реши себи да ћеш радити само 10 минута, а онда често наставиш даље.

5. КАКО ДА ПОБОЉШАШ СВОЈ ОДНОС ПРЕМА УЧЕЊУ?

⇒ **Развиј позитиван став према учењу**

- ✓ Размисли како ће ти знање користити у будућности.
- ✓ Фокусирај се на то да учиш за себе, а не само за оцне.
- ✓ Пронађи нешто занимљиво у сваком предмету.

⇒ **Шта да радиш када ти нешто није јасно?**

- ✓ Питај наставника, родитеље или другаре за појашњење.
- ✓ Потражи видео-лекције или друге изворе објашњења.
- ✓ Немој одустајати – некада треба више времена да нешто научиш.

6. КОРИШЋЕЊЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ ЗА УЧЕЊЕ

- ✓ Користи апликације за управљање белешкама, подсетника и календара.
- ✓ Слушај аудио лекције или гледај едукативне видео-садржаје.
- ✓ Пронађи интерактивне материјале који ти могу помоћи да лакше разумеш градиво.
- ✓ Апп, папир – немој губити време на друштвеним мрежама или играма док учиш!

7. ПРИПРЕМА ЗА КОНТРОЛНЕ И ПИСМЕНЕ

⇒ **Како се припремити на време?**

- ✓ Почни градиво неколико дана пре теста – немој чекати последњи дан.
- ✓ Решавај стара питања и тестове.
- ✓ Вежбај тако што ћеш објаснити градиво некоем другом.

⇒ **Шта ако имаш трему?**

- ✓ Вежбај дисање и опуштање пре теста.
- ✓ Постави се колико си се трудити/ла и веруј у себе.
- ✓ Немој размишљати о томе шта би могло поћи по лош – фокусирај се на оно што знаш.

ЗАКЉУЧАК

Развијање радних навика је процес који траје, али ако примениш бар неке од ових препорука, ускоро ћеш видети разлику у свом раду и резултатима.

- ✓ **Организуј се** – направи план и придржавај га се.
- ✓ **Фокусирај се** – елиминисај дистракције и ради у мирном окружењу.
- ✓ **Остани мотивисан** – подсети се зашто је важно да учиш.
- ✓ **Постављај питања** – ако нешто не разумеш, не бој се да питаш.
- ✓ **Користи технологију паметно** – пронађи алате који ће ти помоћи у учењу.

Радне навике ти неће помоћи само у школи, већ и у животу. Учити да учиш – то је најважнија вештина коју можеш саопштити! ☐